

Javna razprava v Gradišču

Predsedstvo krajevnih konferenc SZDL Gradišče je ob sodelovanju komisije za stanovanjsko gospodarstvo pri svetu KS in delegacije za SIS za stanovanjsko gospodarstvo, pripravilo javno razpravo o predlogu akcijskega programa za uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v Ljubljani.

O predlogu akcijskega programa so na skupni seji najprej razpravljali člani komisije in delegacije SIS za stanovanjsko gospodarstvo. Svoja stališča so posredovali tudi predsedstvu KK SZDL, ki je v njihovi navzočnosti o predlogu razpravljalo na svoji razširjeni seji dne 11. septembra 1979.

Omejiti bo treba razseljevanje in ne dopuščati, da stanovanjske površine spreminjamo v poslovne prostore. Obrazložil je tudi združevanje sredstev – dogovor z delovnimi organizacijami, v katere namene bi sredstva združevali (60%) – več za subvencioniranje stanovanj – manj za lastno gradnjo. Prikazal je tudi problematiko strokovnih služb. Po predlogu naj bi se v okviru Staninvesta združile tiste strokovne službe, ki skrbijo za vzdrževanje hiš in pobiranje stanarin. Dotaknil se je tudi posebnih problemov, podnajemniških razmerij, nezasedenih stanovanj in problema ekonomskih stanarin za katere še ni modela. Izpostaviti bo treba približno enak položaj stanovalcev – enak standard stanovanj.

V razpravi o predlogu akcijskega

skega programa so obravnavali problem visokih cen stanovanjske graditve v Ljubljani. Predlagali so, naj bi gradili celotne soseske istočasno in bolj načrtno, naj bi bolj izkoristili mehanizacijo in si prizadevali za znižanjem gradbenih stroškov, saj je cena za m² gradnje pri nas že višja kot v tujini.

Postavili so tudi vprašanje nepoštenega odnosa do stanovanjske graditve, ki je često ovirana zaradi zavlačevanja pri pridobivanju dokumentacije, pobiranju zemljiške rente itd. Nakazali so tudi odnos do graditeljev zasebnih stanovanj. Menili so, da bi moralo biti uspešnejše in boljše reševanje teh zadev v akcijskem programu nakazano.

V zvezi s prenovo stanovanj je bilo ugotovljeno, da ta poteka prepočasi. Nujno bi bilo treba vključiti v plan prenove tudi poslopja v KS Gradišče (ob Prešernovi in Rimski cesti). Prisotni so poudarili, da je bilo že večkrat rečeno, da so sredstva za prenovo stanovanj zagotovljena in da manjka dogovarjanja v mestu. Skrajni čas je, da preidemo od besed k akciji. Izhodišče naj

bo, da obravnavamo prenovo kot novogradnjo, kar je posebno pomembno za celotno področje občine Center.

Omenjen je bil tudi problem adaptacije podstrešij za pridobivanje novih stanovanj. Nič ne storimo, da bi to gradnjo pospešili. Hišni sveti se ponekod v hišah z družbenimi stanovanji obnašajo lastniško, tudi ko ima nekdo že vso dokumentacijo. Pri hišah, ki statično to prenesejo, naj bi brez oviranja dovolili gradnjo na podstrešju. Prisotni so tudi omenili, da je v gradivu (v akcijskem programu) adaptacija stanovanj nestrokovno utemeljena in obravnavana kot prenova stanovanj.

Nakazan je bilo tudi problem zamenjave stanovanj, ko bi starejši ljudje, ki imajo veliko stanovanje, le to radi zamenjali za manjše, a jim ne uspe. Zamenjava naj bi bila organizirana in sprejemljiva za obe strani. Če je nekdo pripravljen menjati stanovanje, ga je treba stimulirati in upoštevati družbene norme, da to realiziramo.

Prisotni so predlagali, da je treba v dokumentih (v akcijskem programu) omeniti tudi preprečevanje grupno-lastniških pojavov v izvršnih odborih stanovanjskih skupnosti.

Prav tako so bili mnenja, da je nujno potrebno zaostri pogoje ob prijavi stalnega bivališča, pri čemer naj bi dala svoje mnenje tudi hišni svet in krajevna skupnost.

A. 2.

PRIPRAVE ZA IZGRADNJO TOVARNE
PRIPRAVLJENE IN POLPRIPRAVLJENE HRANE

Skupni lonec

Polna zaposlenost v Ljubljani postavlja posebno pred družino kjer sta zaposlena oba, in takih je večina, žgoča vprašanja prehrane. Za zaposlene žene je tako nakup in priprava hrane doma velika dodatna obremenitev. Vedno pogosteje se zato ljudje hranijo izven doma, v obratih družbene prehrane: delavci v obratih, ki jih imajo v OZD, kjer so zaposleni, otroci pa po vrtilih ali šolah. Verjetno bo v prihodnje prav tako. Pri tem pa je kvaliteta hrane v posameznih »internih« bifejih zelo različna, marsikje za pripravljanje hrane tudi nimajo primernih prostorov. Čeprav je videti, da so v posameznih delovnih organizacijah obroki hrane poceni, je to le površna ocena. Večinoma je osebje, ki dela v takem obratu plačano iz dohodka delovne organizacije, poraba toka in prostorov pa bremenijo poslovne stroške. Pri tem se je treba zavedati, da v nekaterih delovnih organizacijah hrana po svoji sestavi sploh ne ustreza standardom prehrane, saj je večinoma v njej veliko maščob in le malo vitaminov. Zato je v Ljubljani vse bolj pereča potreba po sodobni in organizirani prehrani.

HP Kolinska je zastavila program za izgradnjo tovarne pripravljene in polpripravljene hrane, ki bi veliko prispevala k boljši, bolj organizirani in cenejši prehrani delavskih ljudi in občanov. Ta tovarna naj bi pripravila dnevno 80.000 toplih in 64.000 hladnih obrokov ter 10.000 polpripravljenih jedi. Vsak dan naj bi bili na voljo 3 topli menuji, 3 hladni menuji in vrsta polpripravljenih različnih jedi. Prav tako pa naj bi v tovarni pripravljali tudi dietno prehrano. Kolinska je za to investicijo – predračunska vrednost znaša okoli 566.000 mlo dln – že dobila tudi lokacijo in pripravila finančno konstrukcijo, ki predvideva, da bi sredstva združevale OZD agroživilstva, proizvajalci embalaže in strojne opreme, del sredstev pa naj bi zbrali tudi v Ljubljani na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za izgradnjo te tovarne.

Tako da bi na zaposlenega delavca združevali 500 dln oziroma 250 dln v letošnjem letu in prav toliko v prihodnjem. Tako namensko združena sredstva bi se vračala po merilih, ki jih določa samoupravni sporazum o združevanju delovnih sredstev. Ob tem pa elaborat kaže, da bo investicija ekonomsko uspešna že pri 65% realizaciji proizvodnjega programa, pri čemer bi bile cene takih obrokov nižje kakor v sedanji družbeni prehrani.

B. P.

obravnavamo, usklajujemo, odločamo – obravnavamo, usklajujemo, odločamo –

novega, kmalu sprejetega zakona in kaj se bo izboljšalo z njegovo uveljavitvijo?

Navedla je veliko stvari, ki se ji ne zdijo pravilne in bi jih bilo treba čimprej odpraviti. K temu naj bi največ doprinesel prav novi zakon, kajti sedanje stanje po njenem mnenju še zdaleč ni zadovoljivo. Takole je pojasnila svoje nezadovoljstvo:

»V naši stanovanjski politiki je nekaj, kar hromi nadaljnji razvoj. Težave se začnejo že kar na začetku – pri sami izgradnji. Morali bi nuditi vsem ljudem vsaj približno enake stanovanjske pogoje. Tako pa pri nas gradimo zelo draga, kar razkošna stanovanja, ki pa jim 'mali človek' po finančni plati mnogokrat ni kos. Notranja oprema stanovanj bi morala postati stvar najemnika stanovanja: uredil bi prostore pač v skladu s svojo zmogljivostjo, saj marsikomu bogata notranja opremljenost zapre vrata takega stanovanja...«

Vprašali smo, kaj velja poh-

valiti in kaj grajati v zvezi s stanovanjsko problematiko. Zelo pohvalno se je izrazila o medsebojni sosedski pomoči in meni, naj bi oživel hišni sveti, kajti mnogokje še vedno vlada mrtvilo na tem področju. Nezadovoljna pa je s poslovanjem Staninvesta. Mnenja je, da je prav tu tisto »nekaj«, kar povzroča vse te zaplete, ko gre recimo za adaptacijo dotrajanih stanovanjskih prostorov. »Sredstev za taka dela ni, ali pa so zelo borna,« potoži sogovornica, »toda kam potem gre ves ta denar, ki ga Staninvest dobi od stanarin? Ljudje sploh nimajo nobene kontrole nad sredstvi, ki naj bi bila namenjena za adaptacijo. Vprašam se, če ne gredo ta sredstva predvsem za osebne dohodke lastnikov naših stanovanj?« Povedala je tudi, da se ji zdi stanovanjska izgradnja zelo neorganizirana ter da odločanje o stanovanjski politiki gre mimo delovnih ljudi in občanov. »Govori se eno – naredi pa nekaj čisto drugega, mimo želja in potreb vseh nas! Občani nimajo dovolj možnosti sodelovanja; zdi se, da stvari gredo kar nekam preveč birokratsko mimo nas...«

Tovarišica Klemenčičeva je tudi mnenja, da bi morali urbanisti in izvajalci gradnje več prostora nameniti zelenim površinam – torej parkom, zelenicam in površinam za igro otrok.

Vprašali smo za mnenje tudi predstavnika »mlajše generacije« – študenta. KOŽELJ Vito pravi, da je še vedno premalo cenejših stanovanj, ki bi bila dostopna plitvemu študentskemu žepu. »Vemo, kako lastniki stanovanj znajo izkoristiti stisko mladih ljudi,

ki jim je potrebna vsaj skromna streha nad glavo. Kaj vse morajo prestati študenti, ki so prisiljeni sprejeti vse pogoje, ki jim jih postavi stanodajalec! Mislim, da je pri nas m² stanovanjske površine še vedno najdražji v Evropi. Zakaj imamo vodilno mesto v tako neugodni zadevi, kot je stanovanjska problematika?«

Vprašali smo ga, če ima sam urejene stanovanjske pogoje. »Tudi sam iščem sobo – upam, da jo bom lahko dobil

preko oglasa. Ne vem pa še, na kaj vse bom naletel pri tem mojem iskanju...«

Tovarišica MARUŠIČ iz krajevnih skupnosti Kolodvor je potožila, da želi zavarovalna skupnost Triglav namensko preurediti njihova stanovanja v polovne prostore, stanoválci pa se seveda večinoma ne strinjajo. Hišni svet je nepopustljiv, najbrž vse dotlej, dokler nam ne ponudijo bolj ugodnih pogojev za selitev. Zdi se mi neprimerno, da stara stanovanja v centru mesta preurejajo v poslovne namene, saj bo tako center brez

ljudi izumrl, kot je že veliko primerov po zahodnih vele-mestih.«

Tovarišica BOŽIČEVA iz KS Tabor je potožila, da je najemnica stanovanja, ki je stara in streha ves čas zamaka, toda kljub temu je optimistična do politike Staninvesta. Prejšnja lastnica hiše se je odselila v Švico in do letošnjega leta so stanarino plačevali njeni sestri.

»Sedanji lastnik hiše je Staninvest. Zaenkrat so pokazali samo dobro voljo, vendar upamo, da bo tudi kaj storjenega.«

Na Ajdovščini smo srečali tovariša ŠTUHCA. Povedal nam je naslednje:

»Sedanja stanovanjska politika je zelo slaba. Cene stanovanj so pretirano visoke, pravzaprav je cena m² najvišja v Evropi. Gradnja se nikoli ne zaključi v dogovorjenem roku, o vzrokih pa bi bilo treba več razmišljati. Občan, ki hoče dobiti stanovanje ali stanovanjsko pravico, naleti na velike težave: nekatera večja podjetja imajo dovolj solidarnostnih stanovanj za svoje de-

lavce, medtem ko nekatere ustanove, npr. šole, ne morejo nuditi takšnih ugodnosti. Velikokrat so že nedograjena stanovanja zdavnaj oddana, druga pa so prazna. Potrebno bi bilo več, hitreje in bolj ekonomično graditi. Zakaj rastejo črnogradnje? Zaradi prevelikih birokratskih ovir, zaradi lokacijskih načrtov, napake pa so tudi v ravnanju občinskih forumov. Sam sem si stanovanjske razmere popravil z lastnimi vlaganji, krediti in delom.«

Vito Komac
Dora Vodepivec